

ЗАНЯТТЯ 14 лекція

Тема: Поняття про основну класифікацію сільськогосподарських культур

Мета лекції:

- Ознайомити студентів з основними принципами класифікації сільськогосподарських культур.
- Розглянути основні групи сільськогосподарських культур за різними критеріями (використанням, строками вегетації, кліматичними умовами та ін.).
- Пояснити значення класифікації для агрономії та сільськогосподарського виробництва.

Плани:

1. Вступ до класифікації сільськогосподарських культур
2. Класифікація сільськогосподарських культур за використанням
3. Класифікація сільськогосподарських культур за строками вегетації
4. Класифікація за кліматичними умовами
5. Значення класифікації для агрономії

1. Вступ до класифікації сільськогосподарських культур

Сільськогосподарські культури — це рослини, які вирощують люди з метою отримання сільськогосподарської продукції, що використовується як їжа, корм для тварин, сировина для промисловості або для інших потреб.

Класифікація сільськогосподарських культур є важливим етапом в агрономії, оскільки вона дозволяє систематизувати знання про ці рослини, полегшує їх вивчення та правильне застосування в сільському господарстві.

Залежно від різних характеристик і потреб сільськогосподарського виробництва існує кілька основних способів класифікації сільськогосподарських культур.

2. Класифікація сільськогосподарських культур за використанням

Сільськогосподарські культури класифікують за різними напрямками їхнього використання. Основні групи включають:

1. **Продовольчі культури** — рослини, які вирощуються для харчування людей (наприклад, зернові культури, овочі, фрукти).
 - о Приклад: пшениця, кукурудза, картопля, овочі.
 2. **Кормові культури** — рослини, що вирощуються для корму сільськогосподарських тварин.
 - о Приклад: люцерна, конюшина, кукурудза на силос.
 3. **Технічні культури** — рослини, що вирощуються для отримання сировини для промисловості.
 - о Приклад: бавовник, цукровий буряк, соняшник, льон.
 4. **Медоносні культури** — рослини, з яких бджоли збирають нектар для виробництва меду.
 - о Приклад: гречка, клевер, акація.
 5. **Лікарські та ефірномасляні культури** — рослини, що використовуються в медицині або для виробництва ефірних масел.
 - о Приклад: лаванда, м'ята, ромашка.
-

3. Класифікація сільськогосподарських культур за строками вегетації

Класифікація за строками вегетації дозволяє оцінити, скільки часу рослини потребують для свого розвитку і дозрівання.

1. **Однорічні культури** — рослини, що проходять весь цикл розвитку за один рік (від посіву до збору врожаю).
 - о Приклад: пшениця, соняшник, овочі.
 2. **Багаторічні культури** — рослини, що можуть рости і плодоносити протягом кількох років.
 - о Приклад: яблука, виноград, багаторічні трави.
 3. **Перехідні культури** — культури, що характеризуються тривалістю вегетації, яка може варіювати залежно від кліматичних умов.
 - о Приклад: кукурудза, ячмінь.
-

4. Класифікація за кліматичними умовами

Рослини класифікують за їх здатністю адаптуватися до певних кліматичних умов, таких як температура, вологість і світло.

1. **Теплолюбні культури** — рослини, які потребують високих температур для нормального росту.
 - о Приклад: кукурудза, бавовник, томати.
2. **Холодостійкі культури** — рослини, які здатні витримувати низькі температури.
 - о Приклад: ячмінь, картопля, капуста.

3. **Посухостійкі культури** — рослини, які можуть виростати навіть при низькому рівні вологи в ґрунті.
- о Приклад: просо, сорго, кактуси.
-

5. Значення класифікації для агрономії

Класифікація сільськогосподарських культур має велике значення для агрономії, оскільки:

- **Допомагає вибрати оптимальні умови для вирощування кожної культури.** Наприклад, знання про кліматичні умови необхідні для правильного вибору культур для певної території.
 - **Забезпечує правильне застосування агротехнічних прийомів.** Кожна група культур вимагає різного підходу до обробітку ґрунту, удобрення, поливу тощо.
 - **Допомагає підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва.** Правильна класифікація дозволяє оптимізувати сівоzmіни, зменшити втрати врожаю та підвищити продуктивність.
-

Висновок:

Класифікація сільськогосподарських культур є важливим інструментом для агрономії, який дозволяє ефективно організувати сільське господарство. Розуміння основних груп культур за різними критеріями є ключовим для правильної організації виробництва, підвищення врожайності та забезпечення продовольчої безпеки.

Рекомендації для самостійного вивчення:

- Ознайомтесь із літературою та ресурсами, що висвітлюють різні види сільськогосподарських культур.
 - Поглиблено вивчіть вплив кліматичних умов на вибір культур для конкретних територій.
 - Розгляньте приклади правильних сівоzmін, які враховують класифікацію культур.
-

Рекомендована література:

■ Вакулюк, П. Г., Супруненко, В. О. *Загальне землеробство*. Київ: Урожай, 2020. (Розділи, що стосуються класифікації сільськогосподарських культур, їхньої адаптації до умов вирощування).

■ Іванченко, О. М. *Агрономія: Основи сільськогосподарського виробництва*. Львів: Світ, 2019.

(Глибокий розгляд класифікацій за використанням і строками вегетації).

■ Кірдан, О. О. *Сільськогосподарські культури України*. Харків: Агропромвидав, 2021.

Методи викладання:

- **Інтерактивні методи:** Використання карт сільськогосподарських культур і кліматичних умов для аналізу можливостей їхнього вирощування в різних регіонах.
- **Кейс-методи:** Аналіз реальних ситуацій, пов'язаних із класифікацією культур і їхнім застосуванням в сільському господарстві.
- **Групова робота:** Обговорення та розв'язання проблеми вибору культур для конкретної місцевості за різними критеріями.